Tisočletje razuma

O komunikacijsko informacijski dobi je bilo že veliko povedanega. Vse premalo pa o tem, kako se v teh razmerah uspešno učiti. Čeprav vsi iščemo načine, kako procese pridobivanja znanja izboljšati in narediti učinkovitejše, se je le del razmišljanja dotaknil najmočnejšega učnega orožja, ki ga človek premore – možganov.

Leto 1999 sta Avstrija in Švedska razglasili za leto možganov. Naslednje stoletje bo leto možganov, vstopamo v tisočletje razuma in vsi skupaj bomo prisiljeni bolj misliti o našem intelektualnem kapitalu, ki postaja na prelomu tisočletja najzanesljivejši napovedovalec preživetja in kakovosti življenja.

Človekovi možgani so fizično oblikovani za učenje. Več ko se učimo, lažji je proces učenja. Teoretično smo vsi sposobni napisati poezijo, izumiti računalniški mikročip, se naučiti finskega jezika ali postati slikar. In zakaj v resničnem življenju ni tako? Zato, ker naših čudovitih možganov nismo naučili pravilnega učenja.

Tudi možgani potrebujejo za svoje delovanje stimulacijo. Najbolj stimulativno orodje je naših pet čutil. Čutila so namreč skriti agenti, ki nenehno zbirajo podatke in selekcionirajo ter predelajo tiste informacije, ki so zanimive. Prepogosto nismo dovolj zavestno pozorni na to, kar delamo: jemo, ne da bi okušali, gledamo, ne da bi zares videli, poslušamo, vendar na koncu ne vemo, kaj so nam povedali, tipamo brez občutka, vonjamo, ne da bi prepoznali vrsto vonja ...

V naših možganih je vsak dan spektaku-

UVODNIK

mag. Daniela Brečko

larna predstava, ki je bila za vse nas še do nedavnega neznanka. Tehnologija je komaj pred tremi leti omogočila človeku, da lahko vidi svoje možgane pri delu. S tem pa smo dobili tudi odgovor, zakaj je pravilno učenje tako pomembno. Kako je videti razvoj misli? Začne se z enim samim nevronom, ki se počasi prebija skozi možganski labirint in vztrajno išče povezave z drugimi neuroni – išče asociacije. Ko najde, kar išče, to, kar išče pa je še vedno skrivnost, ustvarja povezave – sinapse.

Pri tem je pomembno najti čim več asociacij. Našli pa jih bomo, če bomo imeli priložnost uporabljati vseh pet čutil: vid, sluh, vonj, okus in otip. Za uspešno učenje je torej nadvse pomembno tudi okolje. Ne smemo pa pozabiti predvsem na to, da so človeški možgani nadvse »družabni«. Radi delujejo v spodbudnem in intelektualno bogatem socialnem okolju. Takrat se njihove zmožnosti prebudijo in delujejo »s polno paro«.

Leto 1999 je tudi leto starejših odraslih. Že nekaj let vemo, da sposobnost za učenje z leti ne upada. Starejši odrasli so v sleherni družbi čudovit vir intelektualne moči. Človeški možgani so lahko celo bolj ustvarjalni v starosti kot v mladosti, z osnovnim pogojem, da skrbimo zanje. Da vzdržujemo primerno raven mentalne kondicije, ki je vstopnica v naslednje tisočletje. Predvsem pa bo treba več pozornosti posvetiti ne le učenju, ampak tudi vprašanju, kako se učiti, da bomo iz naših možganov izvabili še neodkrite zmožljivosti.